

Verhagen

wel heel sterk de verantwoordelijkheid bij zijn collega van Landbouw om actie te ondernemen richting Japan. Wij vragen als VVD-fractie of hij het niet belangrijk vindt om ook als minister van Buitenlandse Zaken een signaal af te geven aan Japan.

Minister **Verhagen**: Om te beginnen, spreekt de regering met één mond. Ten tweede is het helder dat juist de minister van Landbouw ook in het verleden activiteiten in dezen heeft ontplooid. Ik heb verwezen naar de acties die het ministerie van Landbouw in het verleden op dit punt heeft uitgevoerd. Ten derde vertegenwoordigt Landbouw Nederland in de IWC en voert daar de onderhandelingen. Juist omdat in de verschillende gremia de minister van Landbouw de vertegenwoordiger van de Nederlandse regering is, is het logisch dat op dat punt deze minister de stellingname internationaal voor haar rekening neemt. Het doet niets af aan de zwaarte van de oproep of de minister van Buitenlandse Zaken dan wel de minister van Landbouw de Japanse autoriteiten aanspreekt om dezen ertoe te brengen een einde te maken aan de jacht op de bulrugwalvis. Het gaat erom dat een lid van de ministerraad de Japanse autoriteiten aanspreekt. Dat doel hoort voorop te staan.

Vragen van het lid Jansen aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over **segregatie op basisscholen**.

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Kansarme kinderen doen het beter als zij in één klas zitten met kansrijke kinderen, terwijl de kansrijke kinderen daar niet onder lijden. Een verhouding van 70% kansrijke kinderen en 30% kansarme werkt goed, zo bleek uit een Amerikaans onderzoek. Onderzoekers aan de universiteiten van Maastricht en Amsterdam wilden weten of gemengde scholen ook in Nederland positief uitpakken. Onder gemengde scholen verstaan wij in ieder geval niet witte of zwarte scholen. Voor hun onderzoek deden zij een steekproef onder 60.000 basisschoolleerlingen. Zij vonden slechts enkele tientallen kinderen met lager opgeleide ouders op scholen met kinderen uit voornamelijk hoogopgeleide milieus. Hun conclusie: onderzoek naar de positieve werking van de 70:30-menging lukt niet, omdat daarvoor de segregatie in Nederland te ver is gevorderd. Ik heb in dit verband de volgende vragen aan de staatssecretaris.

Wat vindt zij van deze ontluisterende conclusie? Hoe is het mogelijk dat het kabinet zegt gemengde scholen te willen bevorderen, maar in zijn integratienota de verantwoordelijkheid afschuift op gemeenten en ouders? Is zij bereid om gemengde scholen te belonen, bijvoorbeeld met een bonus? Scholen en gemeenten moeten nu al twee keer per jaar overleggen over het tegengaan van segregatie. Dat is echter knap vrijblijvend. Op welke manier gaat zij de vrijblijvendheid van deze gesprekken wegnemen?

Staatssecretaris **Dijksma**: Voorzitter. Het is goed om over dit onderwerp te spreken. De heer Jansen heeft mij gevraagd, een conclusie te verbinden aan het rapport dat

is opgesteld. Ik heb dat rapport inmiddels opgevraagd en moet dat natuurlijk eerst kunnen bestuderen voordat ik met een conclusie kom. Ik zal er nog iets naders over zeggen. Los van dit rapport ben ik het er wel zeer mee eens dat wij de segregatie in het basisonderwijs flink moeten aanpakken. Daarover zijn, zoals hij wellicht weet, in het coalitieakkoord afspraken gemaakt. Uit onderzoeksrapporten die wij reeds kennen, blijkt inderdaad dat het meer gemengd maken van scholen niet alleen goed is voor wat wij dan maar sociale cohesie noemen, maar ook zeker voor de onderwijsprestaties van allochtone kinderen van laagopgeleide ouders.

Ik ben voornemens, de Kamer de volgende maand een brief te sturen waarin ik onze visie geef op de segregatie en de wijze waarop ook wij daarbij verantwoordelijkheid nemen. Er zal dus niet alleen aandacht aan worden besteed in de integratienota. Het voornemen is wel degelijk om ook op dit terrein met nadere stappen te komen. Uw Kamer krijgt een aantal voorstellen daartoe voorgelegd. Ik zal in die brief uitgebreid ingaan op wat de onderzoekers in hun rapport naar voren brengen.

Misschien is het goed om alvast kort iets te zeggen over hoe wij aankijken tegen de segregatie. Wij weten dat de sleutelpositie eigenlijk bij de ouders ligt. Ouders vinden een gegarandeerde kwaliteit belangrijk. Zij hebben vaak last van het idee dat er niet op elke school even goede kwaliteit is. Dat is soms overigens ook een vooroordeel. Daarom is het ongelooflijk belangrijk dat de kwaliteit van ons basisonderwijs onomstreden is. Om die reden zijn wij daar met de sector hard mee aan de slag, bijvoorbeeld om de basisvaardigheden taal en rekenen voor alle kinderen goed op orde te krijgen.

Over een ander punt heb ik toevallig gedebatteerd met de heer Jungbluth. Een van de fractiegenoten van de heer Jansen, de heer Jasper van Dijk, was daarbij aanwezig. Het kan uiteindelijk belangrijk zijn dat wij in onze systematiek op een andere manier gaan kijken naar wat kwaliteit van het onderwijs inhoudt. Wij zijn nu sterk gefixeerd op de resultaten aan het einde van de rit, in groep 8, die vooral worden verbonden aan de Cito-score. Uiteindelijk is het voor de kwaliteit van het onderwijs misschien veel belangrijker om te kijken hoe kinderen binnenkomen, hoe zij zich door de jaren heen ontwikkelen en hoe zij uiteindelijk het onderwijs verlaten, dus ook wat hun vervolgopleiding is. Die toegevoegde waarde, zoals het in onderwijsjargon is gaan heten, kan worden gemeten en op basis daarvan kan worden beoordeeld wat een school nu werkelijk aan kwaliteit biedt. Ik heb van de heer Jungbluth begrepen dat dit misschien wel het belangrijkste is wat je kunt doen om de beeldvorming van het onderwijs te veranderen en om veel beter te zien wat een school feitelijk aan kinderen meegeeft.

Het is ook belangrijk om vast te stellen wanneer segregatie een probleem is. Als een wijk helemaal wit is en de school een afspiegeling van de wijk is, is die school dus ook wit. Dat geldt ook voor wijken die bijna alleen uit allochtonen bestaan. Je kunt dan natuurlijk het een en ander met vriendschapsscholen doen. Wanneer segregatie zich echter in een gemengde wijk voordoet en er witte en zwarte scholen naast elkaar staan, is het een probleem. Wij komen met een aantal voorstellen op dit terrein. De G4 en een aantal andere steden gaan experimenteren met wat echt werkt: niet van bovenaf verplicht en maatregelen vanuit de praktijk. Wij steunen de ouders. Wij hebben de Stichting Kleurrijke Scholen, een initiatief van ouders, extra middelen gegeven. Dit

Dijksma

zijn enkele van de voorstellen die de Kamer volgende maand in mijn brief kan verwachten.

De heer **Jansen** (SP): Het is positief dat de staatssecretaris afstand lijkt te nemen van de uitspraak in de integratienota, waarin letterlijk stond dat gemeenten samen met schoolbesturen tot taak hebben om de segregatie in het onderwijs tegen te gaan en dat ouders worden gestimuleerd om kinderen in te schrijven op scholen in de buurt. Met andere woorden: dat de staatssecretaris eigenlijk haar eigen verantwoordelijkheid op dat punt op de gemeenten en de ouders afschuift. Ik begrijp nu dus dat zij volgende maand komt met plannen die onder haar eigen verantwoordelijkheid vallen.

Wat de taak van de gemeenten betreft, verwijst de staatssecretaris naar de door haar gesteunde Stichting Kleurrijke Scholen. Die stichting heeft vorig jaar uitgezocht dat van de gemeenten die subsidie krijgen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden, slechts 7% een spreidingsbeleid voert. Kortom, als je het aan de gemeenten overlaat, is daarmee totaal niet verzekerd dat het doel van de staatssecretaris, waar wij achter staan, ook wordt bereikt. Ik zou dus graag weten hoe zij wil omgaan met de vrijblijvendheid van de afspraken met de gemeenten.

Ten slotte wil ik graag een concrete reactie op twee vragen die ik in eerste instantie heb gesteld, over de bonus en over de vrijblijvendheid van gesprekken tussen gemeenten en scholen.

Staatssecretaris **Dijksma**: Ik neem geen afstand van wat er in de integratienota staat; ik doe er een schepje bovenop. Ik denk dat het belangrijk is om te laten zien dat wij vooral gemeenten, ouders en scholen heel veel ruimte bieden om te doen wat werkt. Dat betekent niet dat de rijksoverheid niet ook een bijdrage kan leveren. Die voorstellen krijgt de Kamer van mij. Daarnaast vraagt de heer Jansen mij om de gemeenten een sterkere positie te geven. Dat beogen wij nu juist met de initiatieven van de pilots in de G4, Nijmegen en Deventer. Wij zullen dat verder bespreken met de gemeenten, omdat hun regierol daarin heel belangrijk is. De heer Jansen sprak daarbij overigens over het spreidingsbeleid. Als wij één ding weten – en de fractie van de heer Jansen was daar in ieder geval in het verleden een voorstander van – is het dat verplicht spreiden van bovenaf dus niet werkt. Dat hebben wij gezien in de Verenigde Staten. Dat hebben wij gezien in Frankrijk, waar men een postcodebeleid hanteert. Als ouders daar geen trek in hebben, dan ontduiken zij dat. Dat is dus de weg die wij in ieder geval niet willen kiezen, omdat ik niet met een beleid dat van bovenaf vastgelegd wordt, wil veroorzaken dat de onderzoekers over tien jaar moeten vaststellen dat het eigenlijk alleen maar erger geworden is. Dat is wel wat zij op dit moment in ieder geval in de Verenigde Staten en Frankrijk aan het doen zijn.

Ten slotte vraagt de heer Jansen mij naar het idee van de bonus. Dat klinkt heel sympathiek. Wij steunen de Stichting Kleurrijke Scholen en wij hebben de website www.gemengdescholen.nl. Wij doen dus allerlei dingen om het mengen van scholen te bevorderen. Aan zo'n voorstel zitten alleen wel meer haken en ogen dan nu lijkt. Dat moet de heer Jansen wel weten.

Mevrouw **Kraneveldt-van der Veen** (PvdA): Niet de

afkomst, maar de toekomst van deze kinderen is belangrijk. Het is daarom goed dat de staatssecretaris dit heel goed op haar netvlies heeft. Zij zei net wel iets cruciaals, want zij zei dat zij de toegevoegde waarde van de scholen wil gaan meten. Zij wil meten wat een school doet om kinderen met wat minder grote kansen toch heel ver te brengen in de basisschool. Wij hebben dan wel een probleem als de Inspectie voor het Onderwijs de Cito-scores heel belangrijk vindt. Wij weten ook dat deze kinderen niet allemaal meedoen aan de Cito-toets. Ook is er sprake van onder advisering ten aanzien van het voorgezet onderwijs dat deze kinderen gaan volgen. Gaat de staatssecretaris ook deze punten meenemen in haar onderwijsachterstandenbeleid?

Staatssecretaris **Dijksma**: Dat hebt u misschien al een klein beetje gemerkt in een brief over onbenut talent in het onderwijs die wij de Kamer onlangs hebben gestuurd. Wij weten dat een op de tien kinderen in het Nederlandse onderwijssysteem eigenlijk meer kan dan hij of zij feitelijk in het onderwijs presteert. Dat is dus niet zozeer een probleem van onder advisering, als wel van onderbenutting van talent. Daar kun je heel veel aan doen. In die brief hebben wij tal van voorstellen bij de Kamer neergelegd om daar ook echt werk van te maken.

Uw tweede vraag heeft betrekking op het meten van toegevoegde waarde. Dat is onderdeel van ons kwaliteitsbeleid. Wij hebben daar gisteren een heel grote conferentie met mensen uit het onderwijs over gehouden. Overigens was de inspectie daar ook bij, want die betrekken wij ook bij deze gesprekken. Het is namelijk absoluut noodzakelijk dat de inspectie meekantelt als wij een kanteling willen bewerkstelligen in de manier waarop wij kijken naar het meten van kwaliteit. Dat is natuurlijk een verantwoordelijkheid die wij gezamenlijk dragen.

De **voorzitter**: Met het oog op het vervolg van de vragen maak ik de leden erop attent dat het tweede onderwerp dat mevrouw Kraneveldt aansneet, geen deel uitmaakt van het vragenuur.

De heer **Dibi** (GroenLinks): De staatssecretaris geeft een goede analyse van het probleem, namelijk dat kansarme kinderen gebaat zijn bij een gemengde klas. Zij weet wat haar te wachten staat. Ik kan mij nog goed herinneren dat de staatssecretaris begon en zei dat de tijd van vrijblijvendheid over was. Ik vind het dan toch jammer dat zij hier niet één niet-vrijblijvende maatregel noemt. Wat vindt de staatssecretaris van de dubbele wachtlijsten?

Staatssecretaris **Dijksma**: Die doen mee in de pilot.

De heer **Jasper Van Dijk** (SP): Wilt u ondanks al uw bezwaren die bonus voor de gemengde scholen toch meenemen in uw brief? Dat kan namelijk een heel goed middel zijn om gemengde scholen te stimuleren. Mijn tweede punt betreft de acceptatieplicht. Ook dat zou een middel kunnen zijn om scholen meer gemengd te maken. Helaas hebt u dat punt ingetrokken in het coalitie-akkoord. Ik wil u één ding voorleggen. Mbo-scholen zijn per definitie bijzondere scholen. Vindt u niet dat wij dus op zijn minst bij de mbo-scholen een acceptatieplicht moeten regelen?

Dijksma

De **voorzitter**: Dat laatste valt buiten het bestek van deze vraag, want het ging over basisscholen.

Staatssecretaris **Dijksma**: Het valt in ieder geval buiten het bestek van mijn portefeuille, want de heer Van Dijk weet heel goed dat staatssecretaris Van Bijsterveldt verantwoordelijk is voor de mbo-instellingen. Daarnaast kent hij, net als ik en misschien wel beter dan ik als ik het zo hoor, het coalitieakkoord. Hij weet wat daar in staat over de acceptatieplicht. Dan kom ik op zijn verzoek. Is het mogelijk om ondanks mijn bezwaren – en die heb ik – het een en ander mee te nemen over het voorstel van een bonusregeling, bijvoorbeeld ten aanzien van de bezwaren? Daartoe ben ik zeker bereid. Het lijkt mij zinvol om die discussie, als de Kamer die wil voeren, op basis van alle denkbare argumenten te voeren. Ik zal daarvoor een voorschot geven in de brief aan de Kamer.

Vragen van het lid De Krom aan de minister van Verkeer en Waterstaat over **de veiligheidsproblemen met wissels op het spoor**.

□

De heer **De Krom** (VVD): Voorzitter. Veiligheid op het spoor moet vanzelfsprekend boven alles gaan, daarvan hebben wij het afgelopen weekend met de bijna-botsing bij Sittard weer het bewijs gezien. De VVD-fractie maakt zich grote zorgen over het feit dat ongeveer 1800 van de 6000 wissels op het spoor niet aan de veiligheidseisen voldoen. Ik verwijs naar een artikel in NRC Handelsblad van afgelopen zaterdag. De inspectie van het ministerie stelt dat veiligheidswaarden niet mogen worden overschreden en de ProRailvoorzitter zegt dat overschrijdingen een onevenredig risico vormen voor ontsporingen en lichamelijke letsel.

Hoe kan het dan dat ProRail tegelijkertijd zegt dat de overschrijding van de veiligheidswaarden niet tot onveilige situaties leidt? Een norm is er niet voor niets, zo lijkt mij. Het is het één of het ander: overschrijding van een veiligheidsnorm levert een onevenredig groot risico op of niet. De vraag is: hoe zit het nu? Is er bij die 1800 wissels nu wel of niet sprake van een onveilige situatie? Wij kunnen mensen natuurlijk niet over een onveilig spoor laten rijden. De sussende woorden van ProRail zijn een beetje wrang na het ontsporingsincident bij Dordrecht in september 2006. Toen was ProRail er ook al opmerkzaam op gemaakt dat er sprake kon zijn van een wissel die niet functioneerde. Die waarschuwing is in de wind geslagen en vervolgens is er een trein ontspoord.

Mijn fractie is verrast door het bericht dat zoveel wissels niet in orde zijn. Voor zover wij hebben kunnen nagaan, is de Kamer daarover niet geïnformeerd, en de minister en de inspectie kennelijk ook niet, tot afgelopen week. Ik heb daarover de volgende vragen:

- Klopt de informatie dat het ministerie er ook niet van op de hoogte was?
- Wist ProRail er al in 2005 van en zo ja, waarom is dat dan niet gemeld?
- Acht de minister de maatregelen die ProRail heeft genomen afdoende? Welke acties overweegt hij nog te nemen?

□

Minister **Eurlings**: Voorzitter. Ik dank de geachte afgevaardigde de heer De Krom voor zijn vragen. Er is sprake van een viertal categorieën onveiligheid van spoor en wissels. In de eerste categorie moet de wissel in de onderhoudsplanning worden opgenomen. Voor een wat ernstiger categorie is bepaald dat de wissel binnen afzienbare tijd op orde moet worden gebracht. Is een wissel nog slechter, dan is de veiligheid in het geding, maar kan deze onder voorwaarden – bijvoorbeeld een snelheidsbeperking – nog worden bereden. In de vierde en zwaarste categorie is de veiligheid ernstig in het geding en is treinverkeer niet langer verantwoord. Dan moet de rode vlag op het spoor. Die categorieën zijn er. ProRail heeft afgelopen vrijdag aan het ministerie aangegeven dat van de 30% wissels – de 1800 waarover de heer De Krom sprak – die onder de veiligheidswaarde zouden zitten, er niet een in categorie 3 of 4 valt. Er zal wel degelijk een tandje moeten worden bijgezet, maar uit dit signaal is niet op te maken dat er acute veiligheidsgevaaren zijn. ProRail geeft aan dat het nadrukkelijk niet onveilig is om over die 1800 wissels te rijden. Het zijn wel wissels die zullen moeten worden aangepakt om ze weer op het vereiste niveau te brengen.

Doordat het onderhoudsbudget de laatste jaren stevig is verhoogd, zijn er middelen om een inhaalslag te maken. Mijn ambtsvoorganger De Boer is ermee begonnen en mevrouw Peijs heeft dit stevig uitgebouwd. Ook door uw Kamer is er heel veel geld vrijgemaakt om het spoor op een hoger onderhoudsniveau te krijgen. Volgens ProRail moest in 2005 nog 50% van de wissels worden aangepakt. Die wissels vielen in categorie 1 en 2, dat wil zeggen: zij waren niet echt onveilig om te berijden, maar moesten wel worden verbeterd. Nu gaat het om 30%, dus de inhaalslag is ingezet.

Dan kom ik op de voorgeschiedenis van het verkeer met het ministerie en de inspectie. In 2006 heeft zich een ongeval op het spoor voorgedaan in Dordrecht, als gevolg van een onveilige situatie. Daar is onderzoek naar gedaan, maar dat heeft even geduurd, want onderzocht moest worden of het echt aan die wissel lag of dat er andere materieelaspecten een rol hadden gespeeld. Het bleek echt de wissel te zijn geweest. Vanaf dat moment is de inspectie nadrukkelijker gaan toezien op wissels. Getoetst wordt vooral het systeem van ProRail. Pakt ProRail het goed aan? Af en toe worden steekproeven op het spoor genomen. Sinds Dordrecht is men zich bij de inspectie bewust van het feit dat het met wissels echt fout kan gaan en daarom wordt er nu nadrukkelijker op wissels gecontroleerd. In Eindhoven is er een tweede geval aangetroffen. Dat heeft geleid tot de aankondiging van het opleggen van een dwangsom. Bij Dordrecht hebben wij aangekondigd dat wij dat zouden gaan doen en bij Eindhoven hebben wij het gedaan. In het wederhoor gaf ProRail vorige week aan dat 1800 wissels – in de minder onveilige categorieën weliswaar, maar toch – de norm niet halen. Twee jaar daarvoor waren dat er nog zo'n 3000.

Ik kom tot een afronding. Er is dus geen sprake van een acuut veiligheidsrisico. Het beeld dat ProRail geeft, is dat al deze 1800 wissels versneld moeten worden aangepakt in het onderhoudsprogramma, maar dat het geen wissels zijn waar je minder of niet meer overheen zou moeten rijden. Ik vind toch dat dit soort informatie beter op tafel moet komen. Ik heb die informatie pas